

การพัฒนาการศึกษภาพ ท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี อย่างยั่งยืน ผ่านการ ประยุกต์ใช้ระบบ สารสนเทศภูมิศาสตร์

เสาวณีย์ พ่วงทอง¹

---

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการศึกษาศึกษภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ (1) เพื่อทราบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี (2) เพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี (3) เพื่อเปรียบเทียบลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ (4) เพื่อเสนอแผนการพัฒนาและเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ตามลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) โดยการสร้างฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี และวิเคราะห์จัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพสูง กลาง และต่ำ โดยใช้ตัวแปรหลัก 6 ตัวแปร (14 ตัวแปรย่อย) ได้แก่ ด้านการเข้าถึง (3 ตัวแปรย่อย) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (5 ตัวแปรย่อย) ด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว (3 ตัวแปรย่อย) ด้านช่วงเวลาที่ยังเที่ยวได้ ด้านการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว และด้านความปลอดภัย ทั้งนี้ ดำเนินการปรับค่าคะแนนทางสถิติด้วยวิธีการถ่วงน้ำหนัก (Weighting) ของแต่ละตัวแปร ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีสามารถจัดลำดับตามศักยภาพได้ ดังนี้ (1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มีจำนวน 24 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตเมือง และมีปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ (2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง มีจำนวน 20 แห่ง และ (3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ มีจำนวน 11 แห่ง และพบว่าตามเส้นทางการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เส้นทางที่ 1 (ระยะเวลา 1 วัน) แหล่งท่องเที่ยวมีลำดับศักยภาพสูงทั้งสิ้น และประเภทของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นประเภทประวัติศาสตร์ ส่วนเส้นทางที่ 2 (ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน) และเส้นทางที่ 3 (ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน) แหล่งท่องเที่ยวมีลำดับศักยภาพทั้งสูง กลาง และต่ำ ซึ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นประเภทธรรมชาติ

Abstract

This research had 4 main objectives : (1) To know the potential of tourism sites in Phetchaburi Province (2) To sequence of potential of tourism sites in Phetchaburi Province (3) To compare potential level of tourism sites with Tourism Authority of Thailand's routes and (4) To develop plans for tourism and create new routes in Phetchaburi Province.

Method in this research used GIS (Geographic Information System) for design database and analysis sequence of tourism sites in Phetchaburi Province with 6 variables (14 variables) by weighting of variables. The mains variables was accessibility (3 sub variables), facilities (5 sub variables), significance of tourism sites (3 sub variables), season, aggregation of tourism site and security.

Result of the research that tourism sites in Phetchaburi Province had (1) High potential tourism sites was 24 sites that located in urban area because they had more support factors (2) Medium potential tourism sites was 20 sites and (3) Low potential tourism sites was 11 sites. And this research find the first Tourism Authority of Thailand's route was in high potential (1 day) : there were history tourism sites, the second Tourism Authority of Thailand's route (2 days 1 night) and the third (3 days 2 nights) were in 3 levels : there were natural tourism sites.

คำสำคัญ: การจัดการท่องเที่ยว ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ศักยภาพ การท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสม จังหวัดเพชรบุรี การพัฒนา ศักยภาพอย่างยั่งยืน

บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากรายได้จากอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวนับว่ามีมูลค่าเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศเมื่อเทียบกับรายได้ อุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ โดยประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศที่มีพัฒนาการ ด้านการท่องเที่ยวที่รวดเร็ว เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยว ต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 2.4 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2528 เป็น 3.5 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2530 เพิ่มขึ้นเป็น 6.95 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2538 ซึ่งยังเพิ่มเป็น 7.2 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2539 (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ, 2540: (1-6)-(1-18)) และเพิ่มเป็น 10.80 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2545 (การ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547) ในปี พ.ศ. 2547 เพิ่มเป็น 11.74 ล้านคน และจากรายงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549) แสดงให้เห็นว่า ตัวเลขสถิติดังกล่าวเพิ่มเป็น 13.38 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2548 คิดเป็น 5.6 เท่า เมื่อเทียบกับในปี พ.ศ. 2528 จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศนั้น ส่งผลต่อการสร้างรายได้ของประเทศ ตัวเลขสถิติแสดงรายได้พบว่า ร้อยละ 14 ของรายได้จากการส่งออกทั้งหมดของประเทศอยู่ในภาคการท่องเที่ยว และบริการ รายได้ของการท่องเที่ยวของไทยเพิ่มขึ้นจาก 78,859 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2531 เป็น 220,754 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นการกระโดด ของสัดส่วนที่เพิ่มเกือบสามเท่าตัวภายใน 9 ปี (วรรณภา วงษ์วานิช, 2546: 14-

15) ในส่วนของมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่าในปี พ.ศ. 2545 อุตสาหกรรมโรงแรมในประเทศไทย มีการจ้างงานโดยตรงกว่า 154,000 คน และจากรายงานการศึกษาของมิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด และคณะในปี พ.ศ. 2545 พบว่าอุตสาหกรรมโรงแรมของไทยสามารถสร้างรายได้ปีละไม่ต่ำกว่า 170,000 ล้านบาท สร้างมูลค่าเพิ่มประมาณ 89,000 ล้านบาท โดยแรงงานหนึ่งคนสร้างมูลค่าเพิ่มได้ 579,457 บาท และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มต่อห้องได้ 373,575 บาท เสียภาษีทางอ้อมทั้งสิ้น 10,113 บาท ซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งของมูลค่าเพิ่มเป็นค่าจ้าง (44,599 ล้านบาท) คิดเป็นมูลค่าเพิ่มที่เก็บไว้ในประเทศร้อยละ 97 ของมูลค่าเพิ่มทั้งหมด เป็นมูลค่าเพิ่มที่ตกอยู่กับชาวต่างชาติจำนวน 2,356 ล้านบาท (มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด และคณะ, 2546: 5-6) โดยเกือบครึ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในภูมิภาคเอเชีย ร้อยละ 46.10 นักท่องเที่ยวจาก 3 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาคเดียวกันโดยองค์การการค้าโลก ถือว่าเป็นแนวโน้มปกติของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวซึ่งเกิดขึ้นทั่วโลก

หลังจากที่มีการปฏิรูปการปกครอง นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐบาลไทยชุดปัจจุบันต้องการเน้นดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพและเพิ่มรายได้แทนการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวภายในสี่ปีข้างหน้า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตั้งเป้าหมายทำรายได้จากนักท่องเที่ยวเป็นเงิน 1.1 ล้านล้านบาท โดยมีเป้าหมายให้นักท่องเที่ยวต่างชาติใช้จ่ายต่อครั้งเพิ่มขึ้นปีละ ร้อยละ 4 ในปี 2010 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551: <http://thai.cri.cn>) และเพื่อให้การท่องเที่ยวมีการพัฒนาและสามารถทัดเทียมในตลาดโลกได้ จึงมีความจำเป็นต้องมีพัฒนาระบบ

ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่ทันสมัย ครบถ้วน สำหรับนักท่องเที่ยวและ
เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพอย่างเหมาะสม

จังหวัดเพชรบุรีได้รับการจัดลำดับให้เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ
ทางการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีระยะทางใกล้กรุงเทพมหานคร มีเส้นทาง
คมนาคมที่สะดวก มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นศูนย์รวมเกษตรกรรมที่
สำคัญ ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้ง
ด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ดังนั้น ในแต่ละปีมี
นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่มักกระจุกตัวอยู่ตาม
ชายหาดและที่ท่องเที่ยวหลักๆ เช่น ชายหาดชะอำ อุทยานแห่งชาติแก่ง
กระจาน และบริเวณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ส่วนแหล่งท่องเที่ยว
อื่นๆ ยังไม่ได้รับความสนใจ จากปัจจัยต่างๆ เช่น ด้านคมนาคม การ
ประชาสัมพันธ์ และทักษะของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น แม้ว่า
จังหวัดเพชรบุรีมีแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นก็ตาม แต่จังหวัด
เพชรบุรียังขาดระบบที่ทันสมัยและถูกต้องครบถ้วน จึงควรมีการปรับปรุง
ข้อมูลและวางแผนการพัฒนาระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงจัดลำดับ
ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งในจังหวัดเพื่อนำมาวางแผนการ
จัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การ
ท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีมีความโดดเด่น เป็นจุดขายที่สำคัญทางการ
ท่องเที่ยว

ดังนั้น การวางแผนการพัฒนาระบบข้อมูลท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ข้อมูล
เป็นจำนวนมากและต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัย ครบถ้วน ทั้งนี้ เพื่อให้

สามารถนำไปใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็วในการเรียกใช้ และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) เป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่มีคุณสมบัติในการจัดเก็บ ประมวลผล แก้ไข เปลี่ยนแปลง แสดงผลข้อมูลของสิ่งที่มีพิกัดตำแหน่งบนผิวโลก รวมทั้งสามารถแสดงผลสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวที่มีความสะดวกรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูลทางหน้าจอภาพได้ จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวมีความเป็นระบบ ถูกต้อง ชัดเจน สามารถเปรียบเทียบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งสามารถแก้ไขปรับปรุงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังลดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนได้เป็นอย่างดี

การใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่ ข้อมูลลักษณะประจำ ข้อมูลที่ใช้ในการจัดลำดับศักยภาพ ทำการศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกันโดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วนำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่โดยการดิจิไทซ์ (Digitize) ซึ่งเป็นการแปลงข้อมูลแผนที่หรือข้อมูลภาพให้อยู่ในลักษณะของตัวเลข (Digital) ส่วนข้อมูลลักษณะประจำ นำเข้าโดยโปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล (Microsoft Excel) ทำการตรวจสอบข้อมูลและนำเสนอข้อมูล โดยแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวแยกตามประเภทของการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และ 3) แหล่งท่องเที่ยวประเพณีและกิจกรรม

การจัดลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีตามตัวแปรที่กำหนดไว้ทั้งหมด 14 ตัวแปร ประกอบด้วย

1) ตัวแปรด้านการเข้าถึง พิจารณาจากการเดินทางจากถนนเพชรเกษมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อพิจารณา 3 ลักษณะ ซึ่งเป็นตัวแปรย่อยได้แก่ ลักษณะของผิวถนน พาหนะ และการบริการโดยสารสาธารณะ

2) ตัวแปรด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พิจารณาจากสาขาที่พัก ร้านอาหาร และสถานบันเทิง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและศูนย์กลางเมืองหลัก และ

3) ตัวแปรด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ความมีชื่อเสียง และลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อนำมาคำนวณค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ค่าคะแนนมาตรฐานจากตัวแปรทั้งหมด ได้ค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งและนำมาจัดกลุ่มความสำคัญตามค่าของคะแนนทั้งหมด จะสามารถแบ่งกลุ่มค่าความสำคัญตามศักยภาพออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง 2) กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวปานกลาง และ 3) กลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวต่ำ ดังนี้

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 368.41 ถึง 273.83 จำนวน 24 แห่ง คือ งานพระนครคีรี อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี เทศกาลกินหอย พระรามราชนิเวศน์อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดเขابันไดอิฐ วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดพระพุทธไสยาสน์ ประเพณีแข่งเรือยาว หาดเจ้าสำราญ ศูนย์วัฒนธรรม

ไทยทรงดำ ถ้ำเขาลวง ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ห้วยทราย อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน หาดปึกเตียน วัดเพชรพลี วัดกำแพง แล่ง วนอุทยานชะอำ การแข่งขันวัวเทียมเกวียน เชื้อนแก่งกระจาน โครงการพระราชดำริ หุบกะพง วัดเขาตะเครา

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 249.89 ถึง 200.20 จำนวน 20 แห่ง คือ พระธาตุจอมเพชร โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก วนอุทยานเขานางพันธุรัตน์ ถ้ำเขาย้อย วัดกุฎเขาย้อย สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง วัดสมุทโคดม ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ห้วยทราย ประเพณีวิ่งวัวลานสวนตาลบ้านลาด หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดำรงค์ น้ำพุร้อน อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม หาดแหลมเหลว เกาะท่าไทร หาดแหลมหลวง แค็มป์บ้านกร่าง โครงการตามพระราชดำริซั้งห้วยมัน และศูนย์ศึกษาป่าชายเลนบางตะบูน แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มศักยภาพปานกลางส่วนใหญ่เป็นท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่มีความสวยงาม และมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากปัจจัยในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่มีความพร้อม นอกจากนี้ระยะทางค่อนข้างห่างไกลจากตัวเมือง

3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 193.10 ถึง 52.34 จำนวน 11 แห่ง คือ น้ำตกแม่สะเรียง น้ำตกปราณบุรี ถ้ำหัวช้าง ถ้ำปะการัง น้ำตกทอทิพย์ เกาะโลมพันปี พระเนินทุ่งแค็มป์เขาพระเนินทุ่ง ถ้ำค้างคาวนาขวาง แหลมบั๊กเบีย และถ้ำเขาตอหม้อ ซึ่งส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในเขตอำเภอแก่งกระจาน มีเพียงแห่งเดียวที่อยู่ในอำเภอบ้านแหลมคือ แหลมผักเบีย

เมื่อนำแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่มมาจัดกลุ่มความสำคัญตามค่าคะแนนทั้งหมด โดยแบ่งกลุ่มค่าความสำคัญตามศักยภาพออกเป็น 3 กลุ่มข้างต้นนั้น สามารถจำแนกค่าคะแนนของแต่ละแห่งได้ดังนี้

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง จำนวน 24 แห่ง ดังตาราง 1 นั้น พบว่า แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มศักยภาพสูงนี้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงสะดวก มีบริการด้านที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และสุขภาพที่ทันสมัย มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไป สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี มีการรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ภายในเวลาจำกัด รวมทั้งมีความปลอดภัยสูง

ตาราง 1 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง

ลำดับที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ	ค่าศักยภาพ
1	งานพระนครคีรี	กิจกรรม	เมือง	368.41
2	อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี	ประวัติศาสตร์	เมือง	363.44
3	เทศกาลกินหอย	กิจกรรม	ชะอำ	320.83
4	พระรามราชนิเวศน์	ประวัติศาสตร์	เมือง	316.39
5	อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร	ธรรมชาติ	ชะอำ	314.27
6	วัดใหญ่สุวรรณาราม	ประวัติศาสตร์	เมือง	313.41
7	วัดเขabanไฉย	ประวัติศาสตร์	เมือง	313.13
8	วัดมหาธาตุวรวิหาร	ประวัติศาสตร์	เมือง	311.91

ลำดับ ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ	ค่า ศักยภาพ
9	วัดพระพุทธไสยาสน์	ประวัติศาสตร์	เมือง	311.91
10	ประเพณีแข่งเรือยาว	กิจกรรม	เมือง	309.31
11	หาดเจ้าสำราญ	ธรรมชาติ	เมือง	299.30
12	ศูนย์วัฒนธรรมไทย ทรงดำ	ประวัติศาสตร์	เขาย้อย	299.30
13	ถ้ำเขาหลวง	ธรรมชาติ	เมือง	296.74
14	หาดชะอำ	ธรรมชาติ	ชะอำ	295.98
15	อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	295.10
16	พระราชินีเวศน์ มฤคทายวัน	ประวัติศาสตร์	ชะอำ	294.40
17	หาดปึกเตียน	ธรรมชาติ	ท่ายาง	293.10
18	วัดเพชรลิ	ประวัติศาสตร์	เมือง	286.77
19	วัดกำแพงแลง	ประวัติศาสตร์	เมือง	286.77
20	วนอุทยานชะอำ	ธรรมชาติ	ชะอำ	285.37
21	การแข่งขัน วัวเทียมเกวียน	กิจกรรม	ชะอำ	281.41
22	เขื่อนแก่งกระจาน	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	281.41
23	โครงการพระราชดำริ หุบกะพง	ธรรมชาติ	ชะอำ	275.52
24	วัดเขาตะเครา	ประวัติศาสตร์	บ้านแหลม	273.83

2. แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง จำนวน 20 แห่ง ดังตารางที่ 2 พบว่า แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มศักยภาพปานกลางส่วนใหญ่เป็นท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่มีความสวยงามและมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์จึงเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากปัจจัยในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่มีความพร้อม นอกจากนี้ระยะทางค่อนข้างห่างไกลจากตัวเมืองและเส้นทางการเข้าถึงบางแห่ง จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย ฉะนั้นจึงสมควรได้รับการพิจารณาส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่อาจจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความสำคัญและมีศักยภาพสูงขึ้นได้ในอนาคต

ตาราง 2 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง

ลำดับที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ	ค่าศักยภาพ
1	โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย	ธรรมชาติ	ชะอำ	248.70
2	ศูนย์ศึกษาป่าชายเลนค่ายพระรามหก	ธรรมชาติ	ชะอำ	247.18
3	อุทยานเขานางพันธุรัตน์	ธรรมชาติ	ชะอำ	246.01
4	ถ้ำเขาย้อย	ธรรมชาติ	เขาย้อย	242.08
5	วัดกุฎเขาย้อย	ประวัติศาสตร์	เขาย้อย	242.07
6	สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์	ธรรมชาติ	ชะอำ	236.96
7	ศูนย์อภิบาลสัตว์ป่าเขาลูกช้าง	ธรรมชาติ	ท่ายาง	236.62

ลำดับ ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ	ค่า ศักยภาพ
8	วัดสมุทรโคดม	ประวัติศาสตร์	บ้านแหลม	236.55
9	ศูนย์ขยายพันธุ์สัตว์ หายาก	ธรรมชาติ	ชะอำ	235.57
10	ประเพณีวิ่งวัวลาน	กิจกรรม	ชะอำ	234.48
11	สวนตาลบ้านลาด	ธรรมชาติ	บ้านลาด	233.08
12	หมู่บ้านท่องเที่ยว เชิงเกษตรถ้ำรงค์	ธรรมชาติ	บ้านลาด	232.74
13	น้ำพุร้อน	ธรรมชาติ	หนองหญ้า ปล้อง	232.26
14	อุทยานศาสนา โพธิสัตว์กวนอิม	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	231.96
15	หาดแหลมเหลว	ธรรมชาติ	บ้านแหลม	231.07
16	เกาะท่าไทร	ธรรมชาติ	ชะอำ	223.93
17	หาดแหลมหลวง	ธรรมชาติ	บ้านแหลม	221.32
18	แคมป์บ้านกร่าง	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	218.85
19	โครงการตาม พระราชดำริจังหวัดหัวมัน	ธรรมชาติ	ท่ายาง	217.08
20	ศูนย์ศึกษาป่าชายเลน บางตะนูน	ธรรมชาติ	บ้านแหลม	200.20

3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ จำนวน 11 แห่ง ดังตาราง 3 นั้น ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในเขตอำเภอแก่งกระจาน มีเพียงแห่งเดียวที่อยู่

ในอำเภอบ้านแหลมคือ แหลมผักเบี้ย แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง เส้นทางรถเข้าถึงยากลำบาก บางแห่งไม่มีถนนลาดยาง บางแห่งต้องเดินเท้าเข้าไป ไม่มีที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และห้องสุขา ด้านช่วงเวลาที่เที่ยวได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้จำกัดเวลาเที่ยว ไม่สามารถเที่ยวได้ตลอดปี อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ห่างไกล ไม่รวมกลุ่มกัน ต้องใช้เวลาในการเข้าถึงมาก ด้านความปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความปลอดภัยน้อย เพราะต้องเสี่ยงกับอันตรายจากสัตว์ป่าและภัยธรรมชาติที่ไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้า แสดงดังตาราง

ตาราง 3 แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ

ลำดับที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	อำเภอ	ค่าศักยภาพ
1	น้ำตกแม่สะเรียง	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	52.34
2	น้ำตกปรานบุรี	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	52.34
3	ถ้ำหัวช้าง	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	52.34
4	ถ้ำปะการัง	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	52.34
5	น้ำตกทอทิพย์	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	83.66
6	เกาะโลมพันปี	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	89.89
7	พะเนินทุ่งแคมป์	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	130.55
8	เขาพะเนินทุ่ง	ธรรมชาติ	แก่งกระจาน	142.745
9	ถ้ำค้างคาวนาขวาง	ธรรมชาติ	ชะอำ	177.52
10	แหลมผักเบี้ย	ธรรมชาติ	บ้านแหลม	183.34
11	ถ้ำเขาตอหม้อ	ธรรมชาติ	ท่ายาง	193.10

ข้อมูลคะแนนแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่มที่ได้จากการเรียงลำดับข้างต้นนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบแล้วจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีที่มีการสร้างไว้ ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความเหมาะสมของเส้นทางท่องเที่ยวเดิมได้จากการเปรียบเทียบในหัวข้อต่อไป

การเปรียบเทียบลำดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เมื่อนำเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม และมีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มาเปรียบเทียบกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งที่ได้จากการศึกษาพบว่ามีความเหมาะสมที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

- 1 เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 1 มีการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับลำดับศักยภาพพบว่า อยู่ในระดับศักยภาพสูงทั้งหมด แสดงให้เห็นในตาราง 4 ทั้งนี้เส้นทางท่องเที่ยว 1 วัน ทั้ง 11 แห่ง เริ่มที่ ถ้ำเขาย้อย หมู่บ้านไทยทรงดำ พระนครคีรี พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน หาดชะอำ วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดกำแพงแลง พระรามราชนิเวศน์ ถ้ำเขาหลวง และวัดเขابันไดอิฐ แล้วจึงเดินทางกลับ

ตาราง 4 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
กับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางที่ 1 ระยะเวลา 1 วัน

ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพ		
			สูง	กลาง	ต่ำ
1	ถ้าเขาย้อย	ธรรมชาติ	(242.08)		
2	หมู่บ้านไทยทรงดำ	วัฒนธรรม	(299.30)		
3	พระนครศรี	ประวัติศาสตร์	(368.41)		
4	พระราชินีเวศน์ มฤคทายวัน	ประวัติศาสตร์	(294.40)		
5	หาดชะอำ	ธรรมชาติ	(295.98)		
6	วัดมหาธาตุวรวิหาร	ประวัติศาสตร์	(311.91)		
7	วัดใหญ่สุวรรณาราม	ประวัติศาสตร์	(313.41)		
8	วัดกำแพงแลง	ประวัติศาสตร์	(286.77)		
9	พระรามราชินีเวศน์	ประวัติศาสตร์	(316.39)		
10	ถ้าเขาหลวง	ธรรมชาติ	(296.74)		
11	วัดเขานันไดอิฐ	ประวัติศาสตร์	(313.13)		

ที่มา: พัฒนาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2 เส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เส้นทางที่ 2 ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน มีการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์และธรรมชาติ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าอยู่ในระดับศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับ
ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางที่ 2 ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน

ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพ		
			สูง	กลาง	ต่ำ
1	อุทยานศาสนา พระโพธิสัตว์กวนอิม	ประวัติศาสตร์	(231.96)		
2	เขื่อนแก่งกระจาน	ธรรมชาติ	(281.41)		
3	ล่องเรือยางใต้ เขื่อนแก่งกระจาน	ธรรมชาติ	(281.41)		
4	ชมทะเลหมอก พะเนินทุ่ง	ธรรมชาติ			(142.75)
5	น้ำตกทอทิพย์	ธรรมชาติ			(83.66)
6	น้ำพุร้อน หนองหญ้าปล้อง	ธรรมชาติ			(232.26)

ที่มา: พัฒนาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เส้นทางท่องเที่ยวเริ่มจาก อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม เขื่อนแก่งกระจาน ล่องเรือยางใต้เขื่อนแก่งกระจาน พักค้างแรมที่เขื่อนแก่งกระจาน แล้วเดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่งเวลาเข้ามืด ต่อจากนั้นเดินเท้าไปยัง น้ำตกทอทิพย์ แล้วเดินทางกลับลงจากเขาพะเนินทุ่ง เพื่อเดินทางกลับไปอาบ น้ำพุร้อนที่หนองหญ้าปล้อง

แหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางที่ 2 ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นำเสนอ มีแหล่งท่องเที่ยวทุกลำดับศักยภาพ ทั้งกลุ่มศักยภาพสูง ศักยภาพ ปานกลาง และกลุ่มศักยภาพต่ำ โดยเริ่มที่อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิมซึ่ง

อยู่บนเส้นทางค่อนข้างไกล ใช้เวลาเดินทางมาก บนเส้นทางไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเส้นทางบางช่วงทางชำรุด แล้วเดินทางต่อไปยังเขื่อนแก่งกระจานซึ่งอยู่ห่างจากจุดแรกประมาณ 40 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวต้องพักค้างที่เขื่อนแก่งกระจาน แล้วจึงเดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่งในเวลาเช้ามืด เพื่อให้ทันชมทะเลหมอกและพระอาทิตย์ขึ้น หลังจากนั้นจึงเดินทางต่อไปยังน้ำตกทอทิพย์ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง โดยไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ นักท่องเที่ยวต้องเตรียมอาหารไปเอง จากนั้นเดินทางกลับลงมาเพื่อเดินทางต่อไปยังน้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้อง ซึ่งต้องใช้เวลาเดินทางอีกประมาณ 1 ชั่วโมง จึงเดินทางกลับ

3 เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เส้นทางที่ 3 ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน มีการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับลำดับศักยภาพพบว่า อยู่ในกลุ่มศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำตามลำดับ แสดงดังตาราง 6 ทั้งนี้ เส้นทางท่องเที่ยวเริ่มจาก แหลมผักเบี้ย หาดเจ้าสำราญ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พักค้างแรมที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เช้ามืดเดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่ง แล้วเดินทางต่อไปยังน้ำตกทอทิพย์ พักค้างแรมที่พะเนินทุ่งแคมป์ จากนั้นเดินทางไปชมทะเลหมอกที่จุดชมวิวกม.31 เดินทางกลับลงมายังอุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม และเดินทางต่อไปยังน้ำพุร้อนหนองหญ้าปล้อง และเดินทางกลับ

ตาราง 6 เปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกับ
ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางที่ 3 ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน

ที่	แหล่งท่องเที่ยว	ประเภท	ศักยภาพ		
			สูง	กลาง	ต่ำ
1	ศึกษาแหลมผักเบี้ย	ธรรมชาติ			(183.34)
2	หาดเจ้าสำราญ	ธรรมชาติ		(299.30)	
3	อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน	ธรรมชาติ	(295.10)		
4	พักที่อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน 1 คืน	ธรรมชาติ	(295.10)		
5	พะเนินทุ่งแคมป์	ธรรมชาติ			(130.55)
6	น้ำตกทอทิพย์	ธรรมชาติ			(83.66)
7	พักแรมที่พะเนินทุ่ง แคมป์ 1 คืน	ธรรมชาติ			(130.55)
8	ชมทะเลหมอก ที่จุดชมวิวกม.ที่ 31	ธรรมชาติ			(130.55)
9	เจ้าแม่กวนอิม ปางพันเนตรพันกร	ประวัติศาสตร์			(231.96)
10	อาบน้ำร้อน ที่พุน้ำ ร้อนหนองหญ้าปล้อง	ธรรมชาติ		(232.26)	

ที่มา: พัฒนาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เส้นทางการท่องเที่ยวเดิมทั้ง 3 เส้นทางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีการผสมแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงกลางและต่ำที่แตกต่างกัน โดยเส้นทางแรกมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงทั้งหมด จึงมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความนิยมนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต่างจากเส้นทางที่ 2 และ 3 ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำประกอบอยู่ด้วย จึงไม่ได้รับความนิยมนักเท่าเส้นทางที่ 1 ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและนำไปสู่การจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีที่เหมาะสมและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น จึงควรมีการปรับปรุงเส้นทางการท่องเที่ยวจากข้อมูลที่ได้ศึกษา ดังหัวข้อต่อไป

การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีที่มีความเหมาะสมเพื่อการจัดการที่ความยั่งยืนจากข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์

เพชรบุรีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์เฉพาะ ประกอบกับที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ไกลกันนัก สามารถจัดเป็นกลุ่มเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ ทำให้เพชรบุรีมีโอกาสในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวสูง การพัฒนาการท่องเที่ยวของเพชรบุรีอาจทำได้โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยว วัด การท่องเที่ยววัง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสวนเกษตร การท่องเที่ยวเฉพาะกิจกรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเป็นกลุ่ม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี คือ ขาดการประชาสัมพันธ์และทำการตลาดอย่างเป็นระบบ ศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่ในจุดที่ไม่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ขาดระบบสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ขาดแคลนสาธารณูปโภค

ขั้นพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันก็ได้รับการพัฒนา ไม่ถูกทอดทิ้ง รวมทั้งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งด้านอ่าวไทยซึ่งเป็นพื้นที่ของ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด

จากการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีพบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง จำนวน 24 แห่ง ศักยภาพปานกลาง 21 แห่ง และศักยภาพต่ำ 11 แห่ง ชำงต้น ถึงแม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงจะมีอยู่จำนวนมากก็ตาม แต่แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้จำเป็นต้องพัฒนาเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงอย่างยั่งยืนต่อไป ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มี ศักยภาพปานกลางและศักยภาพต่ำ ควรได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงขึ้น เป็นลำดับเพื่อให้สามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดเป็นการ จัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและยั่งยืนของจังหวัด ซึ่งการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวควรพิจารณาการพัฒนาเชิงรุกด้านต่างๆ ดังนี้

1. การจัดการการท่องเที่ยวให้มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมน้อยที่สุด และก่อให้เกิดมูลค่าสูง ต้องมีการลงทุนในการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา ประวัติศาสตร์ ตำนาน และวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อตอบสนองกับความ ต้องการ (และมูลค่า) ท่องเที่ยว ในระดับที่สูงกว่า ซึ่งไม่ได้ต้องการเพียงความ บันเทิง (Entertainment) แต่ต้องการสาระบันเทิง (Infotainment) ดังนั้น การ ลงทุนในด้านการท่องเที่ยวก็เหมือนกับการลงทุนด้าน IT คือต้องมีการลงทุน ทั้ง Hardware และ Human Ware

2. การกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการวางแผนและการบริหาร จัดการแหล่งท่องเที่ยวจากหน่วยงานของรัฐส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ในฐานะ “เจ้าของ” ที่นำไปสู่การพัฒนาที่ความยั่งยืน ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อต่อไป

3. การบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนกำลังเป็นที่สนใจมากขึ้น ซึ่งอาจมีทั้งผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะด้านการกระจายรายได้ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการจัดการบริหารการท่องเที่ยวท้องถิ่นให้ราบรื่นและเป็นธรรมาคุณลักษณะเมื่อนำเที่ยวในบริบทของเพชรบุรี โดยพิจารณาประเด็นหลักของการสนับสนุนให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะด้านต่อไปนี้ คือ

3.1 การสนับสนุนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญาทางด้านศิลปะ โดยมุ่งให้เพชรบุรีเป็นแหล่งศึกษาประวัติศาสตร์ด้านการตั้งถิ่นฐานของชุมชนในอดีต และเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางด้านศิลปกรรมเมืองเพชรที่มีเอกลักษณ์แบบสกุลช่าง ที่เรียกว่าสกุลช่างเพชรบุรี ซึ่งเป็นช่างฝีมือระดับเดียวกับช่างในสมัยอยุธยามากกว่า 400 ปี

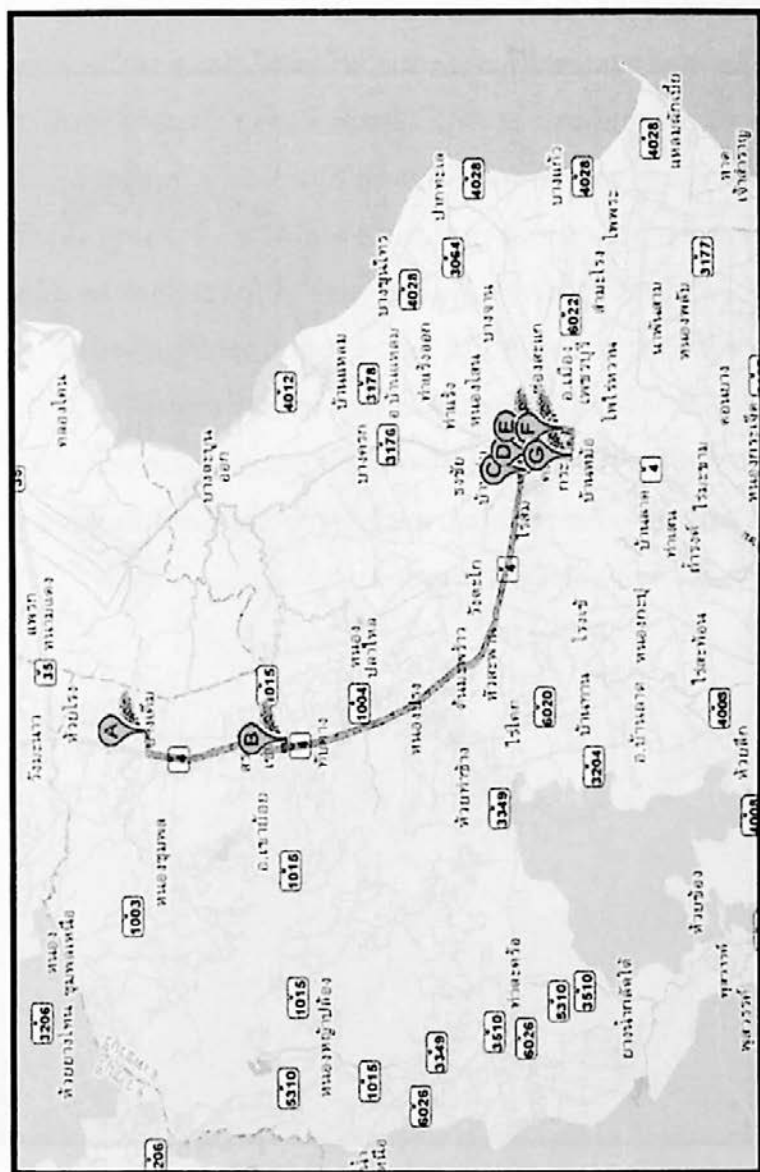
3.2 การสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม วิถีชีวิต และธรรมชาติศึกษา มุ่งให้เกิดการพัฒนาแม่น้ำเพชรบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามนโยบายริเริ่มของเทศบาลเมืองเพชรบุรี ซึ่งตลอดแนวลำน้ำเพชรบุรีตั้งแต่ต้นน้ำถึงปากอ่าวบางตะบูนมีหลักฐานทางสถาปัตยกรรมและโบราณสถานมากมายที่บอกให้รู้ถึงประวัติความเป็นมาอันยาวนานนับพันปี เป็นหลักฐานที่ยังทรงคุณค่าอีกทั้งวิถีชีวิตและธรรมชาติริมสองฝั่งแม่น้ำที่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนและยังคงมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับแม่น้ำเพชรบุรีตลอดมา นับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพยิ่ง

3.3. การสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงกิจกรรมทางพุทธศาสนา มุ่งให้กิจกรรมทางพุทธศาสนาต่างๆ ที่จัดขึ้นเป็นประจำในเมืองเพชรบุรีขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมในกิจกรรมไปสู่กลุ่มนักท่องเที่ยว

3.4. การสนับสนุนให้เป็นครัวคุณภาพ มุ่งให้เพชรบุรีเป็นแหล่งรวมความอร่อยของอาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเพชรบุรี มุ่งให้ขนมพื้นบ้านอาหารพื้นถิ่นเมืองเพชรเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว ทั้งประเภทซื้อหารับประทานเองและซื้อเป็นของฝาก

อย่างไรก็ตาม จากหลักการข้างต้นและข้อมูลจากการศึกษาสามารถพัฒนาเพื่อการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้ โดยพิจารณาจากกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวข้างต้นเป็นเกณฑ์ร่วมกับข้อจำกัดต่างๆ เพื่อเป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยวได้ ดังนี้

เส้นทางที่ 1 เส้นทางการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ระยะเวลา 1 วัน โดยไม่พักค้าง เริ่มต้นตั้งแต่ วัดกุฎีเขาย้อย ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดพระพุทธไสยาสน์ วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดเพชรพลี ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มีเวลาจำกัดสามารถใช้เส้นทางท่องเที่ยวเส้นนี้ได้อย่างคุ้มค่า เพราะแหล่งท่องเที่ยวที่น่าเสนอนี้อยู่บนเส้นทางเดียวกัน มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ มีร้านอาหาร ห้องสุขาที่ทันสมัย มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การเข้าถึงสะดวกมีบริการรถสาธารณะที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความพึงพอใจ แสดงดังภาพประกอบ 1

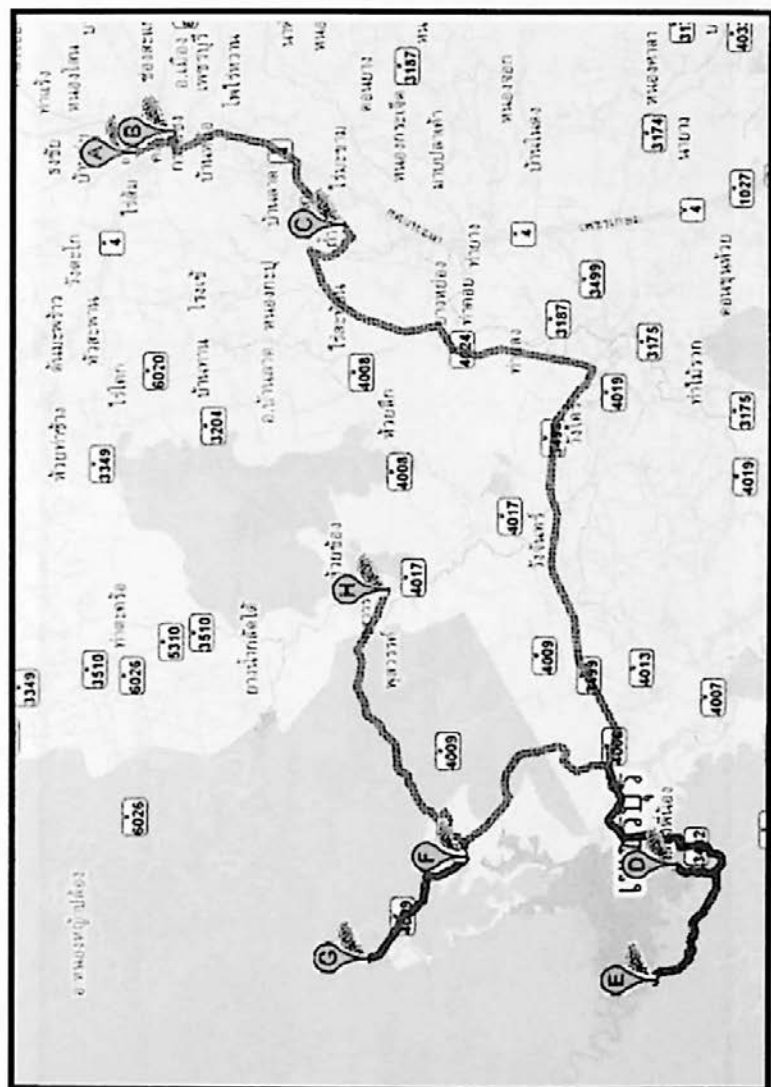

ภาพประกอบ 1 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เส้นทางที่ 1

A = วัดกุฎีเขาย้อย, B = ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำ, C = พระนครศรีคีรี, D = วัดมหาธาตุ,
E = วัดพระพุทธไสยาสน์, F = วัดใหญ่สุวรรณาราม, G = วัดเพชรพลี

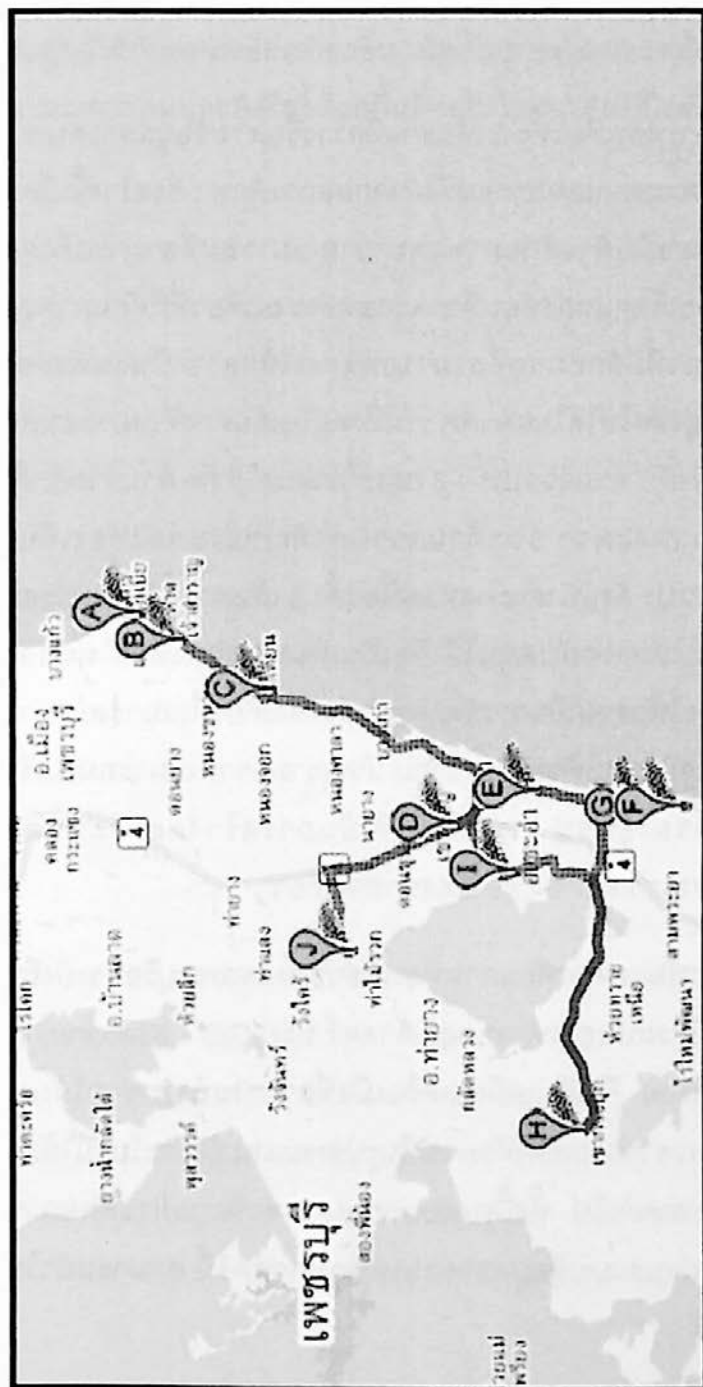
เส้นทางที่ 2 ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน เป็นเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ เริ่มต้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี พระรามราชนิเวศน์ สวนตาลบ้านลาด เชื้อนแก่งกระจาน ไหว้พระที่เกาะโลเสมพินปี ค้างคืนที่แคมป์บ้านกร่าง วันที่ 2 เดินทางขึ้นเขาพะเนินทุ่ง ชมทะเลหมอกที่เขาพะเนินทุ่ง แล้วเดินทางกลับลงมาตามเส้นทางแก่งกระจานหนองหญ้าปล้อง เพื่อไหว้เจ้าแม่กวนอิมที่อุทยานศาสนาโพธิสัตว์กวนอิม จากนั้นแวะซื้อของฝากระหว่างทาง แล้วเดินทางกลับ สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลามากสามารถพักค้างแรมได้ สามารถเลือกเส้นทางที่ 2 นี้ เพราะเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มีทั้งการชมศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่น่าเสนอในเส้นทางนี้ แม้ว่าบางแห่งจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่มากและเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแต่ละแห่งมีความดึงดูดใจสูง แสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เส้นทางที่ 2

A = พระนครศรีอยุธยา, B = พระรามราชนิเวศน์, C = สวนตาดบ้านลาด, D = เขื่อนแก่งกระจาน,
E = เกาะโลเสมพญานี้, F = เขื่อนบ้านกร่าง, G = เขื่อนเนินทุ่ง, H = อุทยานตาดบ้านลาด

เส้นทางที่ 3 เส้นทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวชายฝั่ง เริ่มต้นบนทางสายคลองโคกน-ชะอำ แลลมผักเบี้ย หาดเจ้าสำราญ หาดปึกเตียน วนอุทยานเขานางพันธุรัต พักค้างคืนที่หาดชะอำ วันที่ 2 ชมตลาดเช้าชะอำ พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร โครงการซั้งห้วมัน โครงการตามพระราชดำรินุบกะพง หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรหนองชุมแสง เดินทางกลับ เส้นทางการท่องเที่ยวเส้นทางที่ 3 ที่นำเสนอ เป็นเส้นทางที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีเสน่ห์ของจังหวัดเพชรบุรี เพราะแนวชายฝั่งของจังหวัดเพชรบุรีมีความหลากหลายของสภาพภูมิประเทศ อีกทั้งยังอยู่บนเส้นทางเดียวกัน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่กำลังเป็นที่นิยม เพื่อเลือกซื้อสินค้าเกษตรทั้งจากโครงการในพระราชดำรินและเกษตรกรรายย่อยอื่นๆ ในบริเวณเดียวกัน

ภาพประกอบ 3 เส้นทางท่องเที่ยวใหม่เส้นทางที่ 3

A = แหล่มผักเบี๋ย, B = หาดเจ้าสำราญ, C = หาดปึกเตียน, D = เขานางพันธุรัต, E = หาดชะอำ, F = พระราชนิเวศมฤคทายวัน, G = อุทยานสิ่งแวดล้อม, H = โครงการรังหัวม่น, I = หุบกะพง, J = หมองชุมแสง

สรุป

เส้นทางการท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทางที่สร้างขึ้นตามข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์นี้ สร้างตามความเหมาะสมที่ได้จากผลการศึกษา ซึ่งสร้างขึ้นโดยให้มีความหลากหลายในด้านศักยภาพและความเหมาะสมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ โดยเลือกแหล่งท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง และแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงต่อไปได้ในอนาคต รวมถึงอยู่ในเส้นทางที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเป็นลำดับ ตามตัวแปรทั้ง 3 กลุ่มที่กำหนดไว้ คือ ด้านการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งหมด 14 ตัวแปร ดังนั้น เส้นทางท่องเที่ยวทั้ง 3 เส้นทางนี้ จึงเหมาะสมในการพัฒนาและให้การสนับสนุนให้เกิดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้กลายเป็นการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมอย่างยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจรายได้ของประชาชน เกิดความความเหมาะสมในเชิงสังคมวัฒนธรรมของชุมชน รวมทั้งไม่ได้เป็นการสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ดังนั้นการพัฒนาการศักยภาพท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีอย่างยั่งยืน ด้วยการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือ GIS (Geographic Information System) จึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่สามารถนำมาช่วยให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถเกิดได้อย่างเป็นรูปธรรมและยังประโยชน์ให้แก่ประชาชนและประเทศต่อไป ทั้งนี้รูปแบบการแสวงหาข้อมูลด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านระบบข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์นี้ สามารถนำไป

ประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น เพื่อเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความเหมาะสมและยั่งยืนให้แก่พื้นที่ต่อไปในอนาคตได้ในที่สุด เช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547) รายงานการท่องเที่ยว ปี 2546.

กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2549) รายงานการท่องเที่ยว ปี 2548.

กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ประยงค์ เรืองดำ. (2546) การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัด

เพชรบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร

มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และคณะ. (2536) โครงการศึกษา ทบทวนแผนแม่บท

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ประเทศ. กรุงเทพฯ:

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

มิ่งสรรพ ขาวสะอาด. (2537) สมุดปกขาวทีดีอาร์ไอ. "การส่งเสริม

การท่องเที่ยว: เราได้อะไรเสียอะไร?". ฉบับที่ 2 มกราคม 2537.

มิ่งสรรพ ขาวสะอาด, ดิเรก บัณฑิตวิวัฒน์, เกียรติ จิระกุล, พรเพ็ญ

วิจักษ์ประเสริฐ, อติศรี อิศรางกุล ณ อยุธยา, พรทิพย์ เรือรือรวิทย์,

จิราภรณ์ แผลงประพันธ์, ทวัลย์ แก้วมีศรี, จุฬารัตน์ ศิริสุขีประดิษฐ์,

อาริยา บุญหลง, ปริญญารัตน์ เลี้ยงเจริญ, เรวดี จรุงรัตนพงศ์,

อุกฤษฏ์ อุปราสิทธิ์, สมเกียรติ เรื่องจันทร์, พิศสม มีถม และอาเนล

บี ราล่า. 2540. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการ

ท่องเที่ยวของประเทศ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่ง

ประเทศไทย.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2544) โครงการศึกษาเพื่อจัดทำ
แผนปฏิบัติการพัฒนา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-
2549). กรุงเทพมหานคร: